

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Sayı : 84832410-610-[2014-7/39573] 303

12 Mart 2014

17739

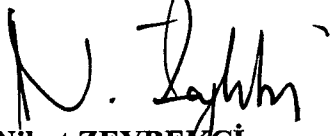
Konu : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 25/02/2014 tarihli ve KAN.KAR.BŞK.43452547-120.00/166138 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları ekinde yer alan Ankara Milletvekili Sayın Özcan YENİÇERİ tarafından verilen 7/39573 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Nihat ZEYBEKCI
Bakan

EK:

1-Cevap yazısı (4 sayfa)

İstanbul Milletvekili Sayın Özcan Yeniçeri tarafından verilen 7/39573 sayılı soru önergesine ilişkin sorular ve cevaplar:

Sorular:

1- 2014 Şubat itibarı ile Ekonomi Bakanlığı'nın komşu ve çevre ülkelerdeki siyasi belirsizlikler ve bunun ülkemiz dış ticareti ile bu ülkelerdeki Türk yatırımları üzerindeki belirsizliğin mümkün olan en alt düzeye çekilmesi adına yürütmekte olduğu çalışma ile projeler var mıdır? Varsa bunlar hangileridir ve ne aşamadır?

2- 2014 Şubat itibarı ile Ekonomi Bakanlığı'nın enerji bağımlılığının cari açık üzerindeki etkisinin giderilmesi adına yürütmekte olduğu çalışma ve projeler var mıdır? Varsa bunlar hangileridir ve ne aşamadır?

3- 2014 Şubat itibarı ile Ekonomi Bakanlığı'nın Avrupa pazarında yaşanan durgunluğun Türk ekonomisi üzerindeki olumsuz etkilerinin en düşük seviyede tutulması adına yürütmekte olduğu çalışma ve projeler var mıdır? Varsa bunlar hangileridir ve ne aşamadır?

Cevaplar:

Ülkemizin çevresinde yer alan ülkeler, sosyal, ekonomik, politik ve kültürel huzursuzlukların da etkisiyle bir dönüşüm geçirmektedir. Bu dönüşüm başta Tunus, Mısır, Libya, Suriye, Bahreyn, Cezayir, Ürdün ve Yemen olmak üzere, Orta Doğu ve Kuzey Afrika'da yer alan hemen hemen tüm devletleri etkilemiştir.

Ülkemizin bölgeye karşı yürüttüğü politika kapsamında Bakanlığım da bir plan hazırlamış bulunmaktadır. Olayların başlaması ile durum tespiti ve krizler karşısında firmalarımızın menfaatlerinin korunmasını teminen, toplumsal hareketlerin rejim değişikliği veya iç savaşa doğru ilerlediği Libya, Mısır ve Suriye'ye ilişkin olarak ivedi şekilde Bakanlığım bünyesinde Ülke İzleme Masaları kurulmuştur.

Bu masalar, öncelikle söz konusu ülkelerdeki Türk iş adamlarının tahliyesi konusunda Dışişleri Bakanlığımız ile yakın bir işbirliği kurmuştur. Bu aşamanın ardından, firmalarımızın yatırımlarının ve alacaklarının güvence altına alınması çalışmalarına ağırlık verilmiştir.

Bu kapsamda;

- **Suriye İzleme Masası:** "Alacak, Risk Altındaki Toplam Teminat Mektubu, Yatırımlar ve Müteahhitlik Hizmetleri Nedeniyle Toplam Zarar" gibi kalemlerde çalışmalar yürütülerek, firmalarımızın alacakları kayıt altına alınmıştır.
- **Mısır İzleme Masası:** En fazla sorunun yaşandığı lojistik konusunda, tüm imkânlar seferber edilerek Ro-Ro gemisi ile Mısır'da mahsur kalan taşımacılarımız tahliye edilmiştir. Hâlihazırda Türkiye-Mısır Ro-Ro taşımacılığı tek bir hat üzerinden sağlanmaktadır.
- **Libya İzleme Masası:** Libya'da zarara uğrayan müteahhitlik, ihracatçı ve yatırımcı firmalarımızın zarar ve alacakları kayıt altına alınmıştır.

Diğer taraftan;

- Vergi borçları ile 6111 sayılı Kanun kapsamında geçmişten gelen vergi borçlarının mücbir sebep çerçevesinde ertelenmesi,
- Alternatif taşıma güzergâhların çalışması sonucunda, Mısır ve Lübnan alternatif güzergâhlarının oluşturulması,
- Firmalarımız tarafından sevk edilen/nihai alıcıya teslim edilemeyen mallar için Gümrük Kanunu Geri Gelen Eşya Mevzuatı çerçevesinde, malların geri gelmesine ve belli bir ücret karşılığında serbest bölgelerde depolanmasına imkân sağlanması,
- SGK prim borçları ile Türkiye’de bulunan diğer işyerlerinden kaynaklanan SGK prim borçlarının mücbir sebep çerçevesinde ertelenmesi,
- Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri Köprü Kredisi (YDMHKK) Programı kapsamında kolaylıklar sağlanması,
- Firmalarımızın söz konusu ülkeler ile ilgili olarak almış oldukları kredileri çok daha uygun koşullarda yapılandırabilmesi

şeklinde özetlenebilecek adımlar ile olaylardan ülkemizin en az zararla çıkması temin edilmiştir.

Bilindiği üzere, ülkemizde yatırım teşvik uygulamaları, 19 Haziran 2012 tarihli ve 28328 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren, 2012/3305 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar çerçevesinde Bakanlığımca yürütülmektedir. Ülkemizin doğalgaz kaynaklarının oldukça sınırlı olması, buna bağlı olarak doğalgaz tüketiminin neredeyse tamamının ithalat kaynaklı olması ve yıllık tüketilen elektrik enerjisinin ortalama %45’inin doğalgaza dayalı olması göz önünde bulundurularak anılan Karar ile Kararın yayımlandığı tarihten sonra Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu’ndan lisansı alınmış olan doğalgaza dayalı elektrik üretimi yatırımları “Teşvik Edilmeyecek Yatırım Konuları” arasına alınmıştır. Bu yolla, bu sektörde yatırım yapmayı planlayan yatırımcıların, doğalgaza dayalı elektrik üretim tesisleri yerine yerli veya yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesislerinin kurulması yönünde teşvik edilmesi amaçlanarak, ülkemizin enerji bağımlılığının cari açık üzerindeki etkisinin azaltılması hedeflenmiştir.

Diğer taraftan, ülkemizde, doğal gaz ve petrol rezervleri oldukça sınırlı olmasına karşın, dünya kanıtlanmış işletilebilir kömür rezervlerinin %1,5’i (1.3 milyar ton) büyüklüğünde taşkömürü, %6’sı (11.8 milyar ton) büyüklüğünde linyit rezervimiz bulunmaktadır. Ülkemizin sahip olduğu zengin linyit kaynaklarının enerji üretimindeki payının artırılarak, ekonomiye kazandırılması ve Türkiye’nin cari işlemler açığının büyük bir bölümünü teşkil eden enerji ithalatının azaltılması amacıyla 15 Şubat 2013 tarihli ve 28560 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2013/4288 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar ile 3213 sayılı Maden Kanununun 2 nci maddesinin 4-b grubunda yer alan madenlerin girdi olarak kullanıldığı elektrik üretimi yatırımları “Öncelikli Yatırım” olarak değerlendirilmiş ve 1, 2, 3, 4. ve 5. Bölgelerin tamamındaki söz konusu madenlerin girdi olarak kullanıldığı elektrik üretimi yatırımları 5. Bölge için öngörülen desteklerden, 6. Bölgedeki yatırımların ise 6. Bölge desteklerinden faydalandırılması öngörülmüştür.

Firmalarımızın Avrupa pazarında yaşanan durgunluktan etkilenmemelerini teminen, ihracatçılarımıza başta çevre ve komşu ülkeler olmak üzere, üçüncü ülke pazarlarına avantajlı

giriş imkânı sağlamak, dış pazarlarda, başta AB ülkelerinin müteşebbisleri olmak üzere rakipleri ile eşit şartlarda rekabet edebilmelerini temin etmek, yatırımların ve müşterek teşebbüslerle ülkemizin uluslararası rekabet gücünü artırmak amaçlarıyla, Gümrük Birliği'nden kaynaklanan AB'nin Ortak Ticaret Politikası uyum yükümlülüğümüz çerçevesinde ülkemiz, AB'nin serbest ticaret anlaşması akdettiği ülkelerle karşılıklı yarar esasına dayalı benzer anlaşmalar akdetmektedir.

Söz konusu STA'lar özellikle AB gibi geleneksel pazarlarımız yanında, vergi indirimleri veya kota kapsamında sağlanan tavizler sayesinde yeni pazarlara avantajlı pazara giriş imkânı sağlanması ve bu pazarlarda ihracatçılarımızın mevcut paylarının korunması açısından önem arz etmektedir.

Bilindiği üzere, Bakanlığımızca 2009 yılı sonrasında benimsenen yeni pazara giriş koordinasyon yapısı çerçevesinde ekonomik ve ticari ilişkilerimizin yoğunlaştırılacağı hedef ve öncelikli ülkeler belirlenmekte ve söz konusu liste 2 yıllık periyodlar ile güncellenmektedir. Hedef ülkeler arasında sadece komşu ve çevre ülkeler ile Avrupa ülkelerine değil, Asya Pasifik, Amerika, Afrika ve BDT ülkelerine de yer verilmektedir. Bu yaklaşım ile ihracatta belli bir coğrafi bölge ve ülke grubuna bağlı olmanın olumsuz etkilerinden kaçınılmasını teminen pazar çeşitlendirmesi yapılması hedeflenmektedir.

Ayrıca, Bakanlığım tarafından uygulanan "İhracata Yönelik Devlet Destekleri"nin ihracatımızın sürdürülebilir bir şekilde artırılması hedefimiz doğrultusunda belirli bir sistematığı bulunmaktadır. Bu destek sistematığında 3 olgunluk seviyesi bulunmakta olup, her bir aşama için yürütülen destek programları ve buna ilişkin Para-Kredi-Koordinasyon Kurulu Tebliğlerinin isimleri aşağıda ifade edilmektedir:

1-İhracata Hazırlık Aşaması:

- 2010/8 Sayılı Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ
- 97/5 Sayılı Çevre Maliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ

2- Pazarlama Aşaması:

- 2011/1 Sayılı Pazar Araştırması ve Pazara Giriş Desteği Hakkında Tebliğ
- 2009/5 Sayılı Yurt Dışında Gerçekleştirilen Fuar Katılımlarının Desteklenmesine İlişkin Tebliğ
- 2010/6 Sayılı Yurt Dışı Birim, Marka ve Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ

3- Markalaşma Aşaması:

- 2006/4 Sayılı Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması, Türk Malı İmajının Yerleştirilmesi ve TURQUALITY®'nin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ
- 2008/2 Sayılı Tasarım Desteği Hakkında Tebliğ

Yukarıda belirtilen yardımlar tüm sektörlerle açık yatay yardımlardır. Yatırım – üretim – ihracat– istihdam değer zincirini destekleyen; Ar-Ge, inovasyon, tasarım ve markalaşmaya değer veren bir yaklaşım ile kurguladığımız ihracata dönük devlet desteklerinin nihai hedefi, ihracatçılarımızı yüksek teknolojili ve katma değerli ürünler ihraç etmeye yönlendirmektir.

Bakanlığımızca ihracatımızın artırılmasına yönelik yürütülen diğer faaliyetler özetle aşağıda yer almaktadır:

Ticaret ve Alım Heyetleri: İhraç ürünlerimizin tanıtımının sağlanması, pazar payımızın genişletilmesi, ticari ve ekonomik işbirliğimizin geliştirilmesi amacıyla ilgili sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği halinde Ticaret Heyeti, Sektörel Ticaret Heyeti, Alım Heyeti ve Özel Nitelikli Alım Heyeti Programları düzenlenmektedir.

Tanıtım Grupları: Sektörel tanıtım grupları ile ihraç ürünlerimizin tanıtımının gerçekleştirilmesi, bilinirliğinin ve pazar çeşitliliğinin sağlanması ile rekabet gücünün geliştirilmesi amacıyla tanıtım faaliyetlerinde bulunulmakta, dünya çapındaki önemli uluslararası fuarlara katılım gerçekleştirilmekte ve üniversiteler ile işbirliği içerisinde muhtelif proje ve çalışmalar yürütülmektedir. Bu kapsamda toplam 15 tanıtım grubu faaliyet göstermektedir.

Pazara Giriş Çalışmaları: İhracatı artırma hedefine dönük olarak, 2009 yılı son aylarında hayata geçirilen yeni pazara giriş koordinasyon yapılanması çerçevesinde, başta TİM olmak üzere çeşitli meslek kuruluşlarının en üst düzeyde temsil edildikleri Pazara Giriş Komitesi'nin kararı ile 2 yıllık periotlarla "hedef ve öncelikli ülkeler" tespit edilmekte ve bu ülkelerle ikili ekonomik ve ticari ilişkilerimizin yoğunlaştırılmasına çalışılmaktadır. Ayrıca, ülkemiz menşeli ihraç ürünlerine karşı yürütülen ticaret politikası önlemlerine yönelik çalışmalarımız aktif bir şekilde sürdürülmektedir.

Dahilde İşleme Rejimi: İhraç ürünlerimize dünya piyasalarında rekabet gücü kazandırmak ve ihraç ürünlerimizi çeşitlendirmek amacıyla ihracatçılarımızın, dünya piyasa fiyatlarından gümrük muafiyetli olarak ve ticaret politikası önlemlerine tabi olmaksızın hammadde, yardımcı madde, yan mamul, mamul ile ambalaj ve işletme malzemeleri ithaline imkan veren Dahilde İşleme Rejimi kapsamında belge düzenlenmektedir.

Ülke Masaları: Ülke Masaları tarafından ülke raporları hazırlanmakta, ülkelerle ilgili ticari bilgi hizmeti verilmekte; yerinde pazar araştırmaları yapılmakta; seminer ve bilgilendirme toplantılarında ülke sunumlar gerçekleştirilmektedir.

Ticari Bilgi Hizmetleri: Bakanlığımız tarafından, iş çevrelerinin bilgilendirilmesi amacıyla Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) gibi işbirliği kuruluşlarının organizasyonunda Dış Ticaret Bilgilendirme Seminerleri düzenlenmekte; İhracat İletişim Noktası tarafından firmaların yazılı ve sözlü talepleri cevaplandırılmakta; İhracat Günlüğü (İBP Blog), Ülke Masaları ve Pazara Giriş Bülteni, İBP web sitesi ve Twitter ile günlük, anlık ve haftalık olarak ihracatçılarımıza ticari bilgi sunulmaktadır.

2023 Türkiye İhracat Stratejisi: Ülkemizin uluslararası pazarlarda rekabetçiliğini artırmayı, ihracatımızın üretim yapısının modernize edilerek günümüz ve geleceğin ticaret dünyasının taleplerine cevap verebilir ileri teknoloji ve Ar-Ge'ye dayalı esnek bir yapıya kavuşmasını ve önündeki yapısal sorunlara çözüm bulunmasını hedefleyen "2023 Türkiye İhracat Strateji ve Eylem Planı" ilgili kuramlarla işbirliği halinde aktif bir şekilde sürdürülmektedir.

Diğer taraftan, 2014/21 sayılı Bazı Tarım Ürünlerinin İhracatında ve İthalatında Ticari Kalite Denetimi Tebliği, geleneksel tarım ihraç ürünlerimiz olan yaş meyve ve sebze, bitkisel yemeklik yağlar, bakliyat ve kuru/kurutulmuş ürünlerde, Türk mallarının uluslararası imajının korunması ve istikrarlı ihracat pazarları yaratabilmek amacıyla Bakanlığımızca yürütülen ticari kalite denetimlerini konu almaktadır.